

اطلاع شخص من مسؤده جواب مراسله که درباب تقاضاهای دولت
اعلیحضرتی بایشان نوشته بودم برای من مرستادند
مضامین مسؤده مذکور بکلی موافق دلخواه نبود و من ارائه
طریق نموده ام که بسیاری از آنها را تغییر داده عبارات دیگر
بجای آنها بنویسند

ابتدای نوت حالیه اظهار تاسفی است که از وقوع اعمال
ناشایسته شده و نسبت آرا بمأمورین جزو داده اند و بعد از آن بطور
ساده بیان میکند که دولت علیه پنجفقره تقاضاهای دولت اعلیحضرتی
را قبول نموده اند و از طرف شاه اظهار میل میکند باینکه بعضی
از متحصنین باید از ایران اخراج شوند

تلگراف ۶ ژوئیت شما متعاقب آن برای من رسید

نمره ۱۸۷

تلگراف مستر اوپرن سرادوارگری - (واصله ۷ ژوئیت)
سنت پترزبورغ ۷ ژوئیت ۱۹۰۸ راجع بتلگراف ۶
شهرجاری شما سیوایبولسکی مرا اطلاع میدهد که فوراً بطریق
که میل شما است تلگرافا بفریر روس مقیم طهران دستورالعمل
خواهد داد

نمره ۱۸۸

تلگراف سرادوارگری بمسترمارلینک

وزارت خارجه ۹ ژوئیت ۱۹۰۸ بی احترامی سفارت
درباب تلگراف ۸ شهرجاری شما لطف نموده راپوت دهید که تا
چه وقت شاه و دولت ایران محتمل است باتقاضاهای ما موافقت نمایند

و ترضیه ~~که~~ از طرف دولت اعلیحضرتی مطالبه شده بخواهند
 (رجوع بتلگراف غره شهر جاری من نمائید)
 دیگر برای باممکن نیست که بیش از این تاخیر در قطع عمل
 این شرایط را جایز بدانیم

نمره ۱۸۹

تلگراف مستر مارلینک بسرادوار دگری . - (واصله ۹ ژوئیت)
 طهران ۹ ژوئیت ۱۹۰۸ تقاضاهای دولت اعلیحضرتی
 راجع بتلگراف ۷ شهر جاری من وزیر امور خارجه یادداشتی برای من
 فرستاده تغییرات لازمه را بنا بر ارائه طریق من داده و تقاضاهای دولت
 اعلیحضرتی را قبول نموده است
 مضمون عبارت ترضیه و وثیقه که شاه برای جن و مال و
 شخص پناهندگان داده بنظر من موافق دلخواه است روز شنبه مقرر
 شده است که ترضیه بطور رسمی خواسته شود

نمره ۱۹۰

تلگراف مستر مارلینک بسرادوار دگری . - (واصله ۱۱ ژوئیت)
 طهران ۱۱ ژوئیت ۱۹۰۸ امروز صبح وزیر امور خارجه
 از طرف دولت ایران و وزیر دربار از جانب شاه بر طبق شرایطی که
 من تصویب نموده بودم رسماً معذرت خواستند
 امید من اینست که اکثر پناهندگان تا یکروز دیگر از سفارت
 خارج خواهند شد

وزیر دربار نیز از طرف شاه بمن پیغام شفاهی اورا در باب اینکه
 شرایط مقرر را بدون کم و زیاد مراعات خواهد نمود برای من نوشت

نمره ۱۹۱

تلگراف مستر مارلینگ بسرا دوا ردگری . - (واصله ۱۱ ژوئیت)
 طهران ۱۱ ژوئیت ۱۹۰۸ بستی های سفارت شاه همین
 الان پیغامی برای من فرستاده در ضمن آن اعلیحضرت اظهار میل میکنند
 که اولاً در مورد شش نفر از بستیهای مدت تبعید آنها از پنج الی ده سال
 مقرر شود ثانیاً چهار نفر دیگر باید بوطن خود رفته و دیگر بطهران
 نیایند ثالثاً آن اعلیحضرت بطور دقت مواظب خواهد بود که
 کبیه اشخاصیکه از سفارت خارج میشوند در اقدام هیجان آمیزی بر علیه
 شاه شرکت ننمایند

این پیغام شاه بعقیده من بسیار مخالف دلخواه است در باب
 قسمت اول آن من تا دیروز از دادن صورت اسامی متحصنین سفارت
 امتناع داشته میترسیدم هر گاه اسامی آنها معلوم شود طرفداران شاه
 از خانواده و اموال آنها انتقام خواهند کشید در ۸ شهر خاری پلک
 نفر از وکلای اصفهان که بمیل خود از سفارت خارج شد شاه او را
 پذیرفته و او اسامی تمامی بستیهای معتبر را بنی اعلیحضرت داد شاه
 الحال پیشنهاد نموده که در مورد شش نفر از آنها مدت تبعید طویل
 باشد و در ضمن تمام مذاکرات اینطور فهمیده ام که سه نفر یا چهار نفر
 فقط بایستی بمدت شش باهشت ماه از مملکت خارج باشند

اما در باب قسمت دوم پیغام آن اعلیحضرت ~~که~~ تقاضای
 جدیدی است دوفض که مذکور گردیده و خانه آنها در قراچه داغ
 که ولایت امیر بهادر جنگ میباشد هست و حکمفرمائی و اقتدار او
 در آنجا مسلم است

بستیها از ترك سفارت ابراز بی میلی میکنند و هرگاه آنها از قسمت سوم این پیغام باخبر شوند همه از رفتن امتناع خواهند نمود من از مفتاح السلطنه که پیغام آن اعلیحضرت را برای من آورد خواهش نمودم که بشاه اطلاع دهد عفو تام بستیها بوسی از تقاضاهای دولت اعلیحضرتی بوده و فقط محض آنکه فرصتی برای رفع این هیجان فعلی باشد آندولت بخواهدش اعلیحضرت رضا داده که سه یا چهار نفر برای مدت معینی از مملکت خارج شوند بعلاوه من اظهار یقین نمودم که این شرایطی را که شاه علاوه پیشنهاد نموده که در جزو آنها یکی تنبیه بعضیها است که در حقشان عفو اعطا شده و باید تبعید شوند دولت اعلیحضرتی بهیچوجه قبول نخواهند نمود و پیغام شاه مخصوصا قسمت سوم آن که بنا بر اطمینانات وزیردربار امروز صبح بمن رسید و بنا بر تذکاری که من در قبول طریقه ترضیه نمودم که سایر تقاضاهای ما باید بدون کم و زیاد قبول شود تاثیر بسیار نامساعدی بروز خواهد داد

اما درباب قسمت اول باجرات ارائه طریق مینمایم که بمن اجازه داده شود که توسط وزیر امور خارجه شاه را مستحضر دارم که حد مدت تبعید از ایران یکسال باشد و اینکه دولت اعلیحضرتی قسمت دوم را نمیتواند قبول کنند و قسمت دوم و سوم روپم رفته بپناه ایست برای عاطل ساختن اثر عفو

نمره ۱۹۲

تلگراف مستر مارلینک برادواردگری . - (واصله ۱۳ ژوئیت)
 طهران ۱۳ ژوئیت ۱۹۰۸ پیغامی از شاه برای من رسیده

مشر بر اینکه آن اعلیحضرت شرایط خود را درباب بستیهسا تغییر خواهد داد

مدت تبعید تقی زاده و یکی از نطافین مشروطه خواه بیک سال و یک سال و نیم تخفیف یافته و در مورد سه نفر دیگر تا یکسال اسم بستی شمی حالا از صورت حذف شده و او حاضر است که بمیل خود بارویا برود

در شرایط دومی تغییری داده نشده اما درباب سومی شاه مجدداً اطمینان میدهند که بمهود خود وفا خواهد نمود

گمان میسکنم در تحت این اوضاع میتوانم به پناهندگان اصرار نمایم که از سفارت خارج شوند ولی بسیار اظهار بی میلی در رفتن میکنند محتمل است بعضی بکلی امتناع ورزند آیا صحیح است من آنها را بیرون کنم ؟

بموجب تقاضای سوم ماسه نفرا مستخلص نموده اند اینطور مقرر شده که سردار منصور بخراسان فرستاده شود و جلال الدوله و علاء الدوله بارویا بروید

اشخاصی که در سفارت پناه گرفته بودند رفته اند با وجود این آثار و علامات اطمینان بخش خسوف عبوم مردم را فرا گرفته و آبهائی که تصور میکنند جانشان در خطر است اتصالاً میگویند میخواهند بقلهك بیایند امیدوارم آنها را از اینکار باز دارم

نمره ۱۹۳

تلگراف سرادواردگری بمستر مارلینک

وزارت خارجه ۱۳ ژوئیت ۱۹۰۸ پناهندگان سفارت راجع

بتلگرافات ۱۱ و ۱۳ شهر جاری شما مسئله اول از قراری که فهمیده ام مدت تبصیر بروفق دلخواه مقرر شده در باب مسئله دوم ممکن نیست در مورد درخواست اینکه چهار نفر از پناهندگان به ولایات خود روند اعتراض شود و در مورد مسئله سوم هم که راجع باقداماتی است برای آنکه بستیهائی که حفظ جانشان در ایران تعهد شده در موقع توقف خود بر علیه دولت حاضره کاری نکنند نمیتوان اعتراضی نمود

برای ما امکان ندارد که شرایط بهتر از این درخواست نمائیم ما نمیخواهیم در امورات داخلی ایران دخالت نمائیم و بنا بر این مسئله باید مرکوز خاطر عموم نگردد که در سفارت فقط برای حفظ جان پناه داده‌ایم و نه برای آنکه برای یک اقدام مهم پلتیکی کمکی داده باشیم و حفظ جان و مال آنها که برایشان تحصیل نموده‌ایم بسته بر رفتار و کردار مسالمت جوانه آتیه آنها میباشد و بشاه هم باید اطلاع داده شود که تا زمانیکه پناهندگان رفتار و کردارشان مسالمت جوانه است بایستی کسی مزاحم آنها نشود

نمره ۱۷۳

تلگراف سرادواردگری بمسترمارلینک

وزارت خارجه ۱۳ ژوئیت ۱۹۰۸ پناهندگان سفارت درباب

تلگراف ۱۳ شهر جاری شما وقتیکه کسی بخواهد بما پناه برد برای ما ممکن نیست که متعاقب آن چیز دیگری را بپسندیم مگر آنکه تا سرحد مملکت یا پناهندگان بدر رفتاری نشود و فقط در

وقتیکه جان کسی در مورد خطر باشد میتوانیم از او حفاظت نمائیم عمده اینمسئله باید بطور وضوح مفهوم گردد اگر ما از حدود مذکوره تجاوز نمائیم سرکردگان هر یک از احزاب پلتیکی ممکن است در اوقاتیکه کار برایشان سخت شود سفارترا پناه گاه خود قرار داده محض آنکه همینکه موقع مساعد تری بدست آورد بتواند تجدید اقدامات بنماید و آنوقت پلتیک عدم مداخله ما در امورات داخلی ایران باوضعیتی که پیدا خواهیم نمود بکلی موافقت نخواهد داشت

نمره ۱۹۵

تلگراف مسترمارلینک سرادواردگری . - (واصله ۱۴ ژوئیت)
 طهران ۱۵ ژوئیت ۱۹۰۸ دبروزشاه سرکردگان رجاله
 را که درماه دسامبر گذشته درمیدان توپخانه متصدی اقدامات نموده
 وبطور حبس بخراسان فرستاده شده بودند مراجعت داد وبر حسب
 امرآن اعلیحضرت کالسکه های متعدد باستقبال آنهافرستاده شدند

نمره ۱۹۶

مکتوب مستر مارلینک سرادواردگری . - (واصله ۱۴ ژوئیت)
 طهران ۱۴ ژوئیت ۱۹۰۸ دیروز قریب سی نفر از پناهندگان
 سفارت اعلیحضرتی از آنجا خارج شدند

نمره ۱۹۷

تلگراف مسترمارلینک سرادواردگری . - (واصله ۱۵ ژوئیت)
 طهران ۱۵ ژوئیت ۱۹۰۸ دیشب ظل السلطان باصفهان
 ورود نمود کفیل جنرال قونولگری راپورت میدهد که برای تفریح

محاسبات حکومت فارس وامورات شخصی خود حضرت اقدس ایشان
میخواهند چند هفته در آن شهر بگذرانند و پس از آن بدون اینکه
بپهران روند بطرف شمال مسافرت نموده و از همان طریق از مملکت
خارج خواهند شد

گمان میکنم اصرار ظلم السلطان در اصفهان توقف نماید اعاده
انتظامات در مملکت مشکل تر خواهد شد و سفیر روس هم با این عقیده
شریک است بکفیل جنرال فونسولگری بنا بر این دستور العمل داده
شده که حضرت اقدس ایشانرا متذکر سازد که دولت اعلیحضرتی
در صورتیکه ایشان در توقف خود ادامه دهند خودشان را بیچوجه
مجبور نخواهند دانست که وثیقه برای اوتحصیل نمایند و برای ایشان
بتهراست که هر چه زودتر ترتیبات حرکت خود را بدهند

نمره ۱۹۸

تلگراف مستر مارلینک بسرا دوا ردگری . - (واصله ۱۶ ژوئیت)
طهران ۱۶ ژوئیت ۱۹۰۸ بعلت سازش یکی از سربازان
که دم درب بزرگ مشغول قراولی بود غیاب موقتی غلام مذکور
شش نفر در شب ۱۵ شهر جاری بورد در سفارت موفق شدند و با
اشکال زیاد فردا صبح آنروز آنها را وادار بخروج از آنجا نمودیم
مجددا دیشب ساعت هشت یکدسته دویمت نفری کوشش
مجددانه نمودند که از درب یکطرف سفارت داخل آنجا شوند قبل از
آنکه از این درب داخل شوند سایر درها را هم دیده بودند و بالاخره
آنها تهدید نمودند که قهرا داخل شوند با آنکه غلامها در وادار نمودن
آنها بترك این اقدام کوشش زیاد نمودند این جمعیت پس از ورود قدری

عساکر متفرق شدند ولی عساکر مذکور مجبور با استعمال اسلحه نشدند
در حالیکه جمعیت متفرق میشدند ویس قونسول وارد و باو التماس
نمودند آنها را اجازه تحسن دهد

نمره ۱۹۹

تلگراف مستر مارلینک سرادواریگری . - (واصله ۱۶ ژوئیت)
طهران ۱۶ ژوئیت ۱۹۰۸ راجع بتلگراف امروز من
پنجاه چهار نفر از سفارت خارج شده اند دوازده نفر حالا باقی
هستند و چهار نفری که بایستی باوطن خود معاودت کنند و شش نفری
که باید از مملکت خارج شوند جزو اینها میباشدند

نمره ۲۰۰

تلگراف سرادواریگری بمستر مارلینک
وزارت خارجه ۱۶ ژوئیت ۱۹۰۸ در باب ظل السلطان
تعلیماتی را که بکفیل جنرال قونسولگری اصفهان بر حسب راپورت
مندرجه تلگراف ۱۵ شهر جاری خود داده اید تصویب میکنم

نمره ۲۰۱

تلگراف سرادواریگری بمستر مارلینک
وزارت خارجه ۱۷ ژوئیت ۱۹۰۸ راجع بتلگرافات ۱۶
شهر جاری شما در خصوص اوضاع عمومی ایران
از تلگرافات شما بخوبی ظاهر میشود که از بست اختیار نمودن
در سفارت اعلیحضرتی را نه فقط بملاحظه حفاظت از خطر جانی استفاده
میشود بلکه برای مقاصد پلتیکی هم چون مداومت در این کاریات تجدید
آن در آینده بهیچوجه خیلی غیر مطلوب خواهد بود شما باید عموم را

از این مسئله متذکر سازید که در آینده بکسیکه جانش در مخاطره نباشد اجازه تحصن در سفارت داده نخواهد شد بدون آنکه بستیهائی را که در بست اختیار نمودن مقاصدشان صرف پلتیکی بوده و از خروج امتناع میورزند جبرا خارج نمائید شما باید کوشش نموده آنها را ملزم نمائید که از توقف بیش از این نتیجه نبرده و برای آنها بهتر است بروند
نمره ۲۰۲

تلگراف سرادوار گری بمسترمارلینک

وزارت خارجه ۱۸ ژوئیت ۱۹۰۸ در صورتیکه دلیلی دارید که از بست اختیار نمون زیاد مردم خوبی داشته باشید شما باید در بهای سفارت را به بندید

نمره ۲۰۳

تلگراف سرادوار دگری بمسترمارلینک

وزارت خارجه ۲۳ ژوئیت ۱۹۰۸ مستحفظین قونسولخانه شیراز در باب تلگراف پنجم شهر جاری شما مستحفظین قونسولخانه را بهمین عده که هستند میتوانید نامدت شش ماه دیگر بطور اقدام موقتی نگاهدارید موعده آن از ۱۹ شهر گذشته خواهد بود

نمره ۲۰۴

تلگراف مسترمارلینک سرادوار دگری . - (واصله ۲۵ ژوئیت)

طهران ۲۵ ژوئیت ۱۹۰۸ مردم هنوز هم برای اقامت در قلهک میاینند و عده آنها بصد نفر میرسد یکی از اعضای محکمه که برای محاکمه محبوسین پانغشاه

تشکیل شده اظهار میدارد که مقصود عمده تحضیات آن است ~~که~~
 اشخاص مربوط بسوء قصد نسبت بشاه را پیدا کنند و در ضمن
 جریان این امر عمده زیادی را دستگیر نموده اند اکثر آنهائی که
 بهناغ شاه برده عمده اند پس از شهادت دادن یحتمل مرخص خواهند
 شد ولی تفتیش دائمی پلیس در خانهای مردم تولید حس ناامنی نموده
 و آنهائیکه علتی برای ترس خود تصور میکنند بطور آرام در قلهک
 پناهنده میشوند من هیچ طریقی برای منع آمدن آنها ندارم و تا زمانی
 که بی نظمی و بی ترتیبی از آنها مشهود نشده جهتی برای اخراج
 آنها بنظر من نمیرسد عمده کثیری در بناغ بزرگی که بانها واگذار شده
 چادر زده اند یا بارقنای خود بسر میبرند از قرار معلوم از آمدن
 باینجا مقاصد پلتیکی در مد نظر ندارند ولی فقط از ترس دستگیر
 شدن پناه برده اند و این مسئله باآنکه تا اندازه زیادی بی اساس است
 حقیقت دارد ~~م~~ محتمل است که بر عمده آنها افزوده خواهد شد
 و آخر الامر بر ما فشار وارد آورند ولی فعلاً اثری از آن ظاهر نیست
 و محتمل نمینماید که عمده کثیری از اهل بازار پناهنده شوند

هرگاه زیاد شدن عمده آنها اوضاع حفظ الصحه این ده را
 تهدید نماید تصور میکنم من حق دارم از قبول آنهائیکه بعد وارد
 میشوند امتناع نمایم و آنهائیکه در ده هستند سعی بدخول در اراضی
 سفارت اعلیحضرتی نمایند بطور اشخاص تجاوز کار جبراً اخراج
 خواهم نمود

دولت ایران هیچ اقدامی برای منع ورود مردم بقلهک
 نکرده است

نمره ۲۰۵

تلگراف سرادواردگری بمسترمارلینک

وزارت خارجه ۲۷ ژوئیت ۱۹۰۸ پناهندگان قلهك دولت
اعلیحضرتی وضع سلوك و اقدامیرا صكه پیشنهاد نموده‌اید در مورد
اشخاصیکه بخواهند داخل اراضی سفارت شوند معمول دارید (که
در تلگراف ۲۵ شهر جاری شما تشریح شده) تصویب میکنند
در صورتیکه ببینند پناهندگانیکه در ده هستند عده‌شان زیاد
شده اسباب زحمت میشوند علل حفظ الصحة را برای منع اجازه
دخول سایر واردین قرار دهید

تلگراف مسترمارلینک سرادواردگری . - (واصله ۲۹ ژوئیت)
طهران ۲۹ ژوئیت ۱۹۰۸ راجع بتلگراف ۲۵ شهر جاری
من فعلا قریب ۱۵۰ نفر بستی در قلهك هستند و باز هم می‌بایند
امروز صبح توانستم دوازده نفر را وادار بخروج بنماید و امید وارم
از ورود سایر واردین امتناع شود ممکن است بواسطه شایعات تجدید
انقصاد پارلمان عثمانی اینجا در مردم هیجانی پیدا شود

نمره ۲۰۷

تلگراف مسترمارلینک سرادواردگری . - (واصله ۳۱ ژوئیت)

طهران ۳۱ ژوئیت ۱۹۰۸ راجع بتلگراف ۲۹ شهر جاری
من روز سه شنبه و چهارشنبه ۲۵ نفر دیگر را وادار بخروج از
قلهك نمودم ولی دیشب و امروز صبح ۱۸۰ نفر وارد شدند و فعلا
قریب سیصد نفر در ده هستند عده در مقابل فشار سختی که بانها
وارد آورده‌ام راضی بخروج شده‌اند ولی محتمل نیست که بتوانم

قسمت عمده را راعب نمایم مثل سایرین بیرون روند
چنانچه خودشان اعتراف میکنند مقاصد پلتیکی در نظر دارند
و قصدشان فعلا این است درده قلهك مامنی بدست آورده از آنجا
در اقدامات خود مداومت نمایند

میترسم که بر عده آلهائیکه اینجا هستند افزوده شود و
کوشش نمایند که ما را مجبور با اقدامات نمایند اگرچه بر آنها کاملاً
معلوم است که سفارت معاوتی نخواهد نمود

مردم اینرا یقین دارند که ما آنها را قهراً خارج نخواهیم کرد
محتمل است که يك قسمت عده را از آنهائیکه فعلا در
قلهك هستند بتوان خارج نمود و فقط بطور غیر مستقیم باین امر
مقاومت خواهند کرد ولی چنین اقدامی از طرف ما حمل بحمايت
واقعی بشاه خواهد گردید بعلاوه اگر يك فوه پلیس بزرگی - مثلاً
پنجاه نفر - از دولت ایران تحصیل نشود که از دسترسی مردم
بقلهك در آتیه جلو ~~حکیری~~ نمایند از تجدید وقوع این اوضاع
ممالمت نتوان نمود

از وصول تعلیمات شما که چطور عمل نمایم مسرور
خواهم شد

نمره ۲۰۸

تلگراف مستر مارلینک برادواودگری . - (واصله ۳۱ ژوئیت)
طهران ۳۱ ژوئیت ۱۹۰۸ راجع بتلگراف امروز من
امروز بعد از ظهر قریب یکصد نفر از بناهندگان از ده خارج شدند
من امر دادهام که درهای سفارت اعلیحضرتی را ببندند

نمره ۲۰۹

تلگراف سرادواردگری بمسترمارلینک

وزارت خارجه ۳۱ ژوئیت ۱۹۰۸ پناهندگان قلهك درباب
 تلگراف ۲۹ شهر جاری شما شما بوسیله اقدامی که درتلگراف
 ۲۷ شهر جاری خود ارائه طریق نموده ام باید سعی کنید هر قدر
 از پناهندگانرا که امکان دارد از ده خارج کنید و باید بانهاییکه
 اکنون اینجا هستند توضیح نمائید که برای ما غیر ممکن است بگذاریم
 ده باسفارت مامنی برای اجرای مقاصد پلتیکی باشد وعلاوه نمائید که
 برای منع مداومت در اینکار اعمال قوه خواهد شد
 بسیار غیر مطلوب خواهد بود که قلهك مامنی برای اجرای
 اعمال پلتیکی شود

نمره ۲۱۰

مکتوب مسترمارلینک سرادواردگری . - (واصله ۴ ژوئیت)
 قلهك ۱۵ ژوئیت ۱۹۰۸ آقا از وبسقونسول اعلیحضرتی
 مقیم تبریز چندین تلگراف درباب حوادثیکه در عرض چهار هفته
 اخیر در آن شهر بوقوع رسیده واصل گردیده است دراین راپورتها
 چند فقره اخبار بسیار عمده ملاحظه شد ولی نظر باشتهارات متضاد
 بسیار که راجع باغتشاشات آجا شیوع داشت واشکال زیادی که در
 بدست آوردن شرح مربوطی از حقیقت وقایع موجود است من
 خلاصه مختصری از تمام راپورتهائی که مستر استونر برایم فرستاده
 و بعقیده من شما میتوانید ازروی آن از اوضاع حالیه طرح عقیده
 برای خود نمائید ایفاد میدارم

بطریق معمول این راپورتها باید جزو خلاصه وقایع معمول ماهیانه فرستاده شود ولی اهمیت شهر تبریز از نقطه نظر مرکزیت عقاید پلتیکی و مسئله اینکه در میان شهرهای ایالتی و ولایتی ایران فقط در آنجا بواسطه حوادث اخیر طهران احساسات عامه تا اندازه بهیجان آمده مرا مصمم نموده که در مراسله جداگانه شرح آنرا بشکرم

(امضا)

چارلز مارلینگ

ملفوف در نمره ۲۱۰

مجمعل راپورت مستراستیونس راجع به تبریز

در ۲۳ ماه گذشته تبریز خیلی مغشوش و بازارها بسته شد

اخبار حوادث در طهران در همانروز واصل ~~شکرید~~ و جنگ مابین طرفداران شاه بر باست علما و مشروطیین شروع شد تا سه روز بعد بازارها بسته و جنگ مداومت داشت تا اینکه در ۲۷ ماه طرفین قبول نمودند که قرار ملاقاتی داده و شرایط صلح مذاکره شود طرفداران شاه بقرار داد معهود عمل نمودند و مشروطیین آنها را بقتل دوزخ از مشروطیین متهم نموده و جسد یکی از آنها را برای ثبوت رفتار وحشیانه مستبدین بقونسولخانه اعلیحضرتی آورده و بعد در یک مسجدی بردند مشروطیین هم در تلافی برادر یکی از رؤسای علمارا که دستگیر و محبوس نموده بودند بقتل رسانیدند جنگ مداومت یافت و ارازل از عابرین بی گناه سرقهت مینمودند

در ۲۸ ماه شش نفر از روسیونرها در ژنرال قونسولگری

روس بست اختیار نمودند وعده زیادیم تقاضای دخول بقونسولخانه

اعلیحضرتی نموده ولی قبول نشد ژنرال قونسول روس سعی

نمود ~~که~~ بامذاکرات باطرفین صلح را برقرار نماید ولی موفقیتی با اقدامات خود حاصل ننموده تا اینکه در ۳۰ ماه استعدادی ازسوارهای قراجه داعی بامر شاه برای برقراری نظم در بیرون شهر هویدا گردید در همانروز مخبر السلطنه فرمانفرما بقونسولخانه روس متحصن وعین الدوله بجای او بحکومت منصوب گردید در اغلب محلات صحر جنک مداومت داشت و در اول ماه ژویه چهار نفر از رؤسای رولوسیونر تقاضای حمایت انگلیس را نمودند و تهدید نمودند که اگر تقاضای آنها قبول نشود جنک را مداومت داده و نخواهند گذاشت ~~که~~ سوارها برای استقرار نظم داخل شهر بشوند

وسقونسول اعلیحضرتی درخواست تکلیف نمود دستور العمل باو فرستاده شد که بروفق تصمیم دولت اعلیحضرتی که بامورات داخلی ایران مداخله ننماید حمایت باشخاص مذکور نباید داده شود در این ضمن ژنرال قونسول روس رولوسیونرها را وادار نمود که بیرق سفید را که علامت تسلیم است برپا نموده و بگذارند ~~که~~ سوارها داخل شهر بشوند

قدری بعد دسته طرفداران شاه پیش آمده و در بین راه خانها و دکاکین را غارت مینمودند بعد از این مشروطیین مصمم شدند که مجدداً بنای زد و خورد را گذاشته و شروع بجمع آوری استعداد کردند کوشش ژنرال قونسول روس برای برقراری نظم بی ثمر گردید طرفین تا ۱۰ اینماه مشغول جنک و غارت خانها و دکاکین بودند تا اینکه در ۱۰ ماه هشون از طهران وارد گردید و تا دوز بد سعی نمودند که مردم را به باز نمودن بازارها

وادار نمایند سعی آنها بی نتیجه ماند بجهت اینکه دسته اندویش و وطنین مواظب آنها بوده و چون تمام مردم ترس فوق العاده از آنها داشته میگذاشتند که کسی دکان خود را باز کند در تمام اینمدت اغتشاش نان خیلی کمباب گردید تا اینکه در ۱۲ اینماه گندم بشهر داخل شد وعده قلیلی از دکاکین باز بودند

در صبح ۱۳ اینماه رحیمخان تقریباً با ۱۰۰۰ سوار و سه عراده نوپ وارد شهر گردید قبل از ورود او عده از رولوسیونرها بک عراده نوپ و چند قبضه تفنگ باونسلم نمودند دسته از رولوسیونرها که عده آنها صد نفر بود در پشت سنگرها از قشون دولتی جلو گیری مینمودند و در تمام روز شلیک کرده میشود سوارها تمام راههای شهر را در دست داشته و بحکم بابها داده شده بود که نگذارند کسی خارج ناداخل شهر بشود

در روز بعد وی قوسول اعنیحضرتی راپورت داد که قشون دولتی نتوانستهاند رولوسیونرها را از نقاط خود خارج نمایند و عده آنها زیاد شده است چهار نفر نوپ هم انداخته شده ولی حصارن زیادی رساییده است

مره ۲۱۱

مراسله مترمارلینک برادواردگری مورچه ۱۵ ماه ژوبه ازقلک من افتخار دارم راپورت ذیلرا که متمم حکایت وقایع راجعه به (گودتا) جدیدبکه ابتدای آن در مراسله ۱۸ ماه ژون شروع شد تقدیم نمائیم

در آروز ودر دو روز بعد طاهراً از انجمنبا قدری جدیت

بروز مؤتم در صورتی که مجلس خیلی مایل بود که صلح برقرار
بماند و بهانه بندست شاه برای بعضی اقدامات سخت داده نشود و
باینجه سعی مینمود که از طرف انجمنها اقدامی نشود

اتصالاً مذاکرات مابین وزراء و مجلس از یکطرف و دربار
از باغ شاه از طرف دیگر در جریان بود

مذاکرات در خصوص تقاضاهائی که شاه نموده بود خیلی
طولانی و جلسه مجلس که تا خیلی دیر منعقد بود بالاخره تقاضاهای
مذکور را رد نمود جای تردیدی باقی نیست که دربار نتیجه رای
مجلس را قبلاً پیش بینی نموده بواسطه اینکه تدارکات لازمه برای
اقدامات روز بعد کاملاً دیده شده بود اخبار سرگذشت واقعه
روز سه شنبه ۲۳ ماه ژون بیش از آنچه در ایران معمول بوده
متضاد است لیکن در این چند فقره همه متفقند که رؤسای مشروطیین
و مخصوصاً سید عبدالله بدسته خود تاکید نموده بود که آنها باید
فقط از خود دفاع نمایند و تیر اول را يك سرباز (ممکن است
که در روی هوا) در کرده بود و بعد از در رفتن تیر اول آنوقت
انجمنها بقشون شلیک نمودند هر چند که اینمسئله فی حد ذاته دارای
اهمیتی نیست بواسطه اینکه واضح بود که شاه مصمم باستعمال قوای
قهریه شده بود

من گمان میکنم که بدون شك کسی عمداً بصاحبمنصبان
روسی تیری نینداخته تمام ایرانیها میگویند که بدو حکم اکیدی
از طرف رؤسا شده بود که همچو اقدامی نشود و مسیو هارتویک
بمن اطلاع داد که عقیده یسکی از صاحبمنصبان روسی هم همینطور

بود اگر چنانچه برخلاف این میل ملین بود عقلا باور ~~ص~~کردنی نیست که آنها با داشتن سنگر های خوب و قلت مسافت از کشتن صاحبمنصبان مذکور عاجز بوده اند

بعلاوه تمام صاحبمنصبان روسی بدون ترس در نقاط بسیار خطرناک رفت و آمد مینمودند یکی از وکلای مجلس بمن گفت که برای ملین ممکن بود مخصوصا کنل لیاخوف را هر دقیقه که میخواستند بکشند

اگر چنانچه آن صاحبمنصبان کشته میشدند یقینا نتیجه زدو خورد بگلی تغییر میکرد و سلامتی آنها بواسطه این مطلب بود که عقیده مردم عموما براین بود که اگر آنها کشته بشوند باعث دخالت روسیه خواهد گردید

صاحبمنصبان مذکور بخوبی جلوگیری از اجحافات قابینهای خود و تایلک اندازه هم از فوج سیلاخور و سوارهای امیربهدر نمودند بدلیل آنکه عده بسیار قلیل از دکاکین و خانها به استثنای خانهای که مخصوصا شان شده بود (از قبیل خانه ظل السلطان و بانوی عظمی) غارت گردید

ابتدا خبریکه از زدو خورد طهران بمن رسید قدری پیش از ساعت هفت صبح بود چند ساعت بعد من بزرگنده برای ملاقات مسیو هارتویک رفتم برای ایشانهم تقریبا خبری مثل خبر من رسیده بود ولی عقیده ایشان براین بود که تاخیر صحیحی برای ما نرسد ما نخواهیم توانست اقدامی نمائیم من دومرتبه در ساعت دوازده بعلاقات ایشان رفتم ایشان قبول نمودند که مترجمین خود را بطهران فرستاده که

بشاه خطراتی که برای اروپائیا مترتب است خاطر نشان نمایند
 وقتی که در ساعت سه بعد از ظهر من دومرتبه نزد ایشان رفتم
 ایشان قبول نمودند که بعلاوه پیغام مذکور فوق ب مترجمین دستور العمل
 داده شود که شاه را از اطمیناناتی که در خصوص برقراری مشروطیت
 داده بود یاد آوری نمایند

میوه هارتویک میوه بارناوسکی را احضار نموده و دستور العمل
 بطوریکه قرار شد باو داد من بمیوه هارتویک اظهار نمودم که
 من بمستر چرچیل دستور العمل کتبی خواهم داد میوه هارتویک
 راضی شدند که مستر چرچیل و میوه بارناوسکی در ساعت پنج بعد از
 ظهر در سفارت اعلیحضرتی یکدیگر را ملاقات نموده و از آنجا بطرف
 طهران حرکت نمایند ولی میوه بارناوسکی تا ساعت شش حاضر نشد
 در بین راه از سفارت بیاعشاه مستر چرچیل دستور العمل را که
 من باو داده بودم بمیوه بارناوسکی نشان داد و فرار دادند که میوه
 بارناوسکی ترجمه آنرا بشاه اظهار دارد

پس از اظهار ترجمه مذکور اعلیحضرت شاه قول اکیده به
 آنها داد که غارت و اغتشاش نخواهد روی داد و حکم مخصوصی
 برای محافظت محلاتیکه اداره تلگرافخانه الکلیس و بانک شاهنشاهی
 در آنجا واقعند صادر گردید و نیز حکم شد که مستحفظین مخصوصی
 برای اجزای تلگرافخانه در حین رفت و آمد آنها معین گردد یادداشتی
 را که مستر چرچیل راجع بملاقات در بیاعشاه نوشته لقا فرستاده شد
 بمحض اینکه اخبار حوادث شهرییه من رسید من ماژراستوکس
 را بشهر فرستاده و دستور العمل باو دادم که نگذارد کسی در سفارت

تحصن اختیار نماید مگر اینکه جان او در معرض خطر فوری باشد
 ماژراستوکس هر چند ساعت بساعت اخبار شهر را بتوسط
 تلفون بمن میرسانید از راپورت‌های او همچو فهمیده میشود که غارت
 زیادی کرده شده است چونکه او مشاهده نموده بود که سرباز هم
 از بریکاد قراق و هم از فوج سیلاخور با غنائیم زیاد مختلف بطرف
 باغشاه حرکت میکردند و حتی غنائیم مذکور را در روی گاریسای
 توپ انبار کرده و حرکت میدادند و همچنین در موضعی که او در
 دکانی که چند قدم از سفارت دور بود برای تلفن زدن رفته بود چهار
 نفر از سوارهای امیر بهادر قصد دخول برای غارت نمودند نسبتاً
 کمتر از دکانین و خانهای شخصی غارت شد اغلب اموال غارت شده متعلق
 بعمارت بزرگ ظل السلطان و مجلس بود خسارت فوق العاده بخارج
 عمارت ظل السلطان روی نداد چونکه دکتر ملینکان برای پرستاری
 مجروحین بطهران رفته بود و از در عمارت گذشته بمن اطلاع داد
 که هر چند قدری خرابی شده است ولی باصل عمارت صدمه وارد
 نیامده است در عصر عده از اشخاص از طبقات مختلف دستگیر شدند
 اسامی اشخاصی که لازم ذکرند از قرار ذیل است دو نفر از
 مجتهدین مهم سید عبدالله و سید محمد شیخ رئیس مستشارالدوله یکی
 از رؤسای مهم تجدد خواهان و وکیل تبریز لاطق معروف
 ملك المتكلمين و جهانگیرخان مدیر روزنامه صوراسرافیل این دو
 شخص آخر مخصوصاً بواسطه حملات مکرر باعلیحضرت اغلب اوقات
 که صورت فحاشی را دارا بود مورد تنفر و بغض شاه واقفند
 اغتشاشی در شب روی نداد ولی صبح زود فردا کاغذ فوری

از طرف ماژراستوکس بمن رسید مشعر بر اینکه تھی زاده و شش نفر از رفقای او که دو نفر از آنها مدیر روزنامه جبل‌المتین (روزنامه است که بواسطه حمله های سخت نسبت بدولت انگلیس خود را مشهور نموده) و مساوات اند شبانه سفارت متحصن شدند

درهمالموقعی ~~که~~ من کاغذی برای مسیوهارتویک راجع باینمسئله فرستادم کاغذی از ایشان برای من رسید مشعر بر اینکه چندین نفر از اعضای انجمنها برای تحصن سفارت میروند و همچنین عدد از تجار و سادات هم در درشکه های کرایه با همراهی غلامهای سفارت عازم اند من فوراً سفارت روس رفته و بمسیو هارتویک اظهار نمودم که من هنوز اطلاع ندارم که بچه سبب اجازه دخول بقی زاده وسایرین داده شده است و من مخصوصاً ماژراستوکس را بشهر فرستادم که نگذارد متحصنین داخل سفارت شوند و بر من محقق و ثابت است که او از روی وجدان کلیه دستورالعمل دولت اعلیحضرتی راجع بمسئله بست را بموقع اجری خواهد ~~که~~ گذارد مفساد دستورالعمل مذکور این بود که حتی المقدور مردم را از آمدن بسفارت منع نماید و هیچکس را جز اشخاصی که جان آنها در خطر فوری است بسفارت راه ندهد البته ممکن است که برای او سوء تفاهمی حاصل شده باشد ولی در هر صورت من فوراً بطهران خواهم رفت و بایشان هرچه زودتر ممکن بشود مسئله را اطلاع خواهم داد من اطمینان کامل دارم که مسئله همراهی غلامهای سفارت بامتحصنین بکلی دروغ است و فوراً هم بماژور استوکس تلفن نموده ام که ابدأ نگذارد هیچکس داخل سفارت بشود

پس از مراجعت سفارت پیغام بتوسط تلفن از شهر برای من رسیده بود مشر بر اینکه صبح تقریباً ۴۳ یا ۴۴ نفر داخل سفارت شده‌اند وقتی که در ساعت دو بعد از ظهر من وارد طهران شده مشاهده نمودم اضطرابی که بواسطه حوادث روز پیش مابین مردم تولید شده بود بواسطه بعضی اغراقاتی که شیوع داشت منتشر شده بین مردم شهرت داشت که قزاقها برای تجسس اسلحه و اشخاص مظنون بجانهای شخصی داخل میشوند و همچنین کشتن دو نفر از محبوسین را بقتل عام قتل مینمودند هر چند که اغلب دکانین باز بود ولی این بواسطه اعلانی بود که شاه منتشر نموده بود که هردکالی که بسته باشد سربازان آنرا غارت خواهند نمود عابریں در کوچه و خیابانها خیلی قلیل بودند اغلب مردم درب خانهای خود ایستاده و منتظر بودند که شاه دیگر چه اقدامی خواهد نمود

تقریباً در ساعت سه و نیم بعد از ظهر معین الوزاره پسر وزیر امور خارجه و رئیس کابینه پیغامی از شاه سفارت آورد مفاد پیغام جواب من و جواب شاه بطور مشروح در تلگراف نمره ۱۵۵ مورخه ۲۵ ژون راپورت داده شد

در موقعی که ماصحبت میکردیم صدای تیروتفنک و یک تیر توپ از مسافت خیلی خیلیی سفارت شنیده شد معین الوزاره توضیح نمود که قشون حمله بخانه ظهیرالدوله که مرکز انجمن موسوم بهمان اسم بوده می‌آورند

آنقدریکه من اطلاع دارم مقاومتی از طرف انجمن نشدولی گمان برده میشود که بمب ممکن است انداخته بشود اقدام قشون

حتما سه ربع ساعت طول کشید بواسطه اینکه بعد از رسیدن من بمنزل
علاء السلطنه صدای انفجاری در آنجا شنیدم در منزل علاء السلطنه
دو مرتبه معین الوزاره را ملاقات نموده و در حضور پدرش پیغامی که مایل
بودم بشاه ابلاغ گردد با دو مرتبه اظهار نمودم چندی نکشید که او
بطرف باغشاه حرکت نمود

در موقعی که سفارت مراجعت مینمودم سه چهار سرباز سواره
را مشاهده نمودم که تقریباً بفاصله ۲۵ الی ۳۰ ذرع آنطرف خیابان
در دو طرف در سفارت متوقف بودند

ولی من گمان نمودم که شاید اتفاقاً آنها در این نقطه بوده اهنبنی
مخصوص باین مسئله ندادم در مراسم دیگر بطور مشروح حکایت اقدامات
نظامی که در اطراف سفارت بعمل آمد نگاشته خواهد شد و باین جهت
در این مراسم حتی المقدور دگری از این مسئله نخواهم نمود از
ترجمه اعلان قانون نظامی که در ۲۶ ماه منتشر گردیده و لفا فرستاده
شده مشاهده میشود که کنل لیاخوف با اختیارات نام بحکومت و
ریاست قوای پلیس و نظامی معین گردید بدون شک کنسل لیاخوف
اقتدار خود را با اثر خوشی بکاربرد بجهت اینکه در این شش هفت ماه
اخیر طهران هیچوقت باین اندازه خاموش نبوده است ولیکن بیك
ملاحظه بواسطه شدت سختی مفاد اعلان مذکور و مخصوصاً ماده
پنجم (مشر بر اینکه اگر کسی بمأمورین نظامی بی احترامی نماید اجازه
استعمال اسلحه بانها داده شده است) اثر بسیار بدی بخشید وحشت
زیادی مردم را احاطه نمود و بواسطه همین ماده پنجم بود که
عده زیادی از مردم که خطر واقعی بهیچوجه برای آنها مترتب نبود

با وجود این مایل پناه در سفارت بودند خاموشی شهر بواسطه
چین مردم بود

اعلان عفو عمومی در ۲۵ ماه منتشر گردید ولی با وجود این
عده از مردم دستگیر شده و حال هم اتصالاً دستگیر میشوند و در واقع
مردم تصور میکنند که این اعلان فقط برای این بوده که اشخاص
مظنون از خفیه گاه بیرون بیایند

در روز دوشنبه ۲۹ ماه اعلانی با مضای خود کنل لیاخوف در
تمام شهر چسبانیده شد ولی در ۶ ماه ژویه اعلان تانی که مبطل اعلان
کنل بود از طرف مشیر السلطنه صدراعظم منتشر گردید اعلان مذکور
توضیح میداد که شاهزاده مؤبد السلطنه حاکم معمولی شهر است و
کنل لیاخوف حاکم نظامی است (ترجمه هر دو این اسناد ملفوف است)
در ۱۷ ماه ژویه اعلان دیگری از طرف شاهزاده مؤبد الدوله
منتشر گردید مبنی بر اینکه هر چند مداومت قوانین نظامی در شهر لازم
است ولی با وجود این او شخصاً رسیدگی بکارهای معموله خواهد
نمود و هر کس که بخواهد میتواند در ساعات معین حاضر شده تا به
تظلمات و دعاوی آنها رسیدگی شود و بعلاوه توضیح مینماید که
جمع شدن در مساجد برای نماز جزء اجتماعات ممنوع حساب نمیشود
روز بعد دستخطی که از طرف شاه خطاب بصدراعظم صادر
شده بود در تمام نقاط شهر چسبانیده شد دستخط مذکور حکم مینماید
که وزراء باید در صد اصلاحات برآمده و مخصوصاً ذکر از معارف
آفتاب تجارت و کارخانجات برده میشود دستخط بعلاوه تاکید
مینماید که وزارت مالیه فوراً باید بمطالبات راجع بحقوق معوقه